

SOČA

(Večerno izdanje).

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.
Neplačanih pisem ne sprejema le uredništvo ne upravništvo.
Oglaševanje in poslanice
Poslanice po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 12 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Oglaševanje in oglašje je plačati loco Gorica.
Goriška Tiskarna »A. Gabršček« tiska in zalaga razen »Soče« in »Primorca« še »Slovansko knjižnico«, katere izhaja mesečno v smopisih obsežnih 5 do 6 pol ter stane vsakega 1 gld. 80 kr. — Oglašje v »Slov. knjižnici« se računa po 20 kr. petih vrstah.

Izhaja trikrat na teden v šestih izdajah, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdanje opoldne, večerno izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane z uredniškimi izrednimi prilogi ter s »Kazipotom« ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h ali gld. 6-80
pol leta 6 3-30
četrt leta 3 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozitane naročnine se ne oziramo.

»PRIMOREC« izhaja neodvisno od »Soče« vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solški ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Državnozbornske volitve v naši deželi.

Ni sicer pobliže še nič določenega, kako nastopimo goriški Slovenci pri predstojajočih državnozbornskih volitvah, ali vendar moramo tu spregovoriti par besed. Čujejo se namreč opetovano glasovi, da razkol bi nam utegnil škodovati v peti kuriji, ali vedno le z mislijo, da bo klerikalna stranka tako intransigentna, da bi videla rajši na Dunaju laškega poslanca nego našega znanega narodnega delavca dr. Tumoa.

Stvar gledé na peto kurijo stoji po sedanji sodbi tako: Obe stranki se udeležita volitev z vso silo, obe stranki spravita na volišče svojega zadnjega moža, radi česar smemo v tem slučaju računati na ožjo volitev med enim slovenskim in laškim kandidatom. Da bi bil izvoljen kar pri prvotnih volitvah laški kandidat, to se nam zdi gledé na število glasov, ki pridejo v poštev, nemogoče. Pri ožji volitvi pa je neobhodno potrebno solidarnega postopanja goriških Slovencev, ker drugače propadeta oba slovenska kandidata in izvoljen bo — Lah! To bi bil za nas udarec nedolodljivih hudih posledic in — sramota! Naša stranka bi bila v slučaju ožje volitve pripravljena storiti svojo narodno dolžnost, ako bi se pokazalo, da njej nasprotni kandidat ima več glasov od našega. Kako bi postopala v obratnem slučaju klerikalna stranka, ali bi jej bil bolj všeč laški ali slovenski kandidat, tega ne moremo povedati, ker ne vemo njenih nazorov v tem pogledu. Vemo le to, da dr. Gregorčič je pravil na dan zopet staro žepozabljeno »Slogo« in da pod njenim imenom prireja zapupne shode, katerih namen je naperjen edino le proti narodno-napredni stranki. Vse delovanje dr. Gregorčiča in sodrugov gré edino le proti naši stranki, boja z laškim elementom, boja za volitve v veleposestvu in v mestni skupini nima nič pred očmi! To je žalostna prikazen, ki pa prav bistveno označuje naše klerikalce.

V veleposestvu in v skupini mest je mogoč le solidaren nastop obeh slo-

venskih strank. Ker pa obe ubijata svoje moči v glavnem le med seboj, je umevno, da je vsaki uspeh jako dvomljiv, in skoro ne vemo, ako bo sploh mogoče energično nastopiti v boju za veleposestvo. Baš gledé na ta boj proti Lahom v veleposestvu in v mestni skupini prihajajo na dan od strani obeh strank glasovi, ki stremé za tem, da bi se dobil nekak modus vivendi med obehma strankama!

Vse lepo in prav, ali nikdo naj ne zahteva, da vrže naša stranka pred bojem puško v koruzo, kajti odgovornost za vse slučaje pada pač na »ljubljenca« in na narodno vodstvo v »Slogi«, kjer je nekaka zagrizena nespravljenost potisnila dolžnosti do naroda in vse višje nam smotre popolnoma v ozadje, tako, da postaja vsako skupno delovanje, rekli bi, skoro nemogoče!

Naša stranka pa je pripravljena, da stori na vsako stran, kolikor mogoče, tisto, kar bo narodu v hasek nasproti Lahom, in je pripravljena, dati za vsaki korak tudi javen odgovor bodisi v časopisih ali na shodih. Široke javnosti se ne bojimo, kajti smotri naše stranke so vzvišeni nad vsako sumničenje klerikalnih nasprotnikov in so tako čisti, da jih more vsaki hip in proti vsakemu zagovarjati.

Rojaki izven Goriške, ki se zanimajo za naše razmere, ali niso natančno podučeni, smejo biti pomirjeni, ker po sodbi, katero moremo sedaj izreči, se nam ni bati za izgubo mandata v peti kuriji, ako seveda se klerikalci otresejo vsake intransigentnosti v slučaju, da pridemo do ožje volitve. Kar se tiče solidarnega postopanja med nami, pa so tudi izražene goriške misli, namreč gledé na to, kakor reči sedaj stoji!

Znamenje preporeda.

(Pogled na Hrvatsko.)

Nekoliko let že se bije borba na sednjem Hrvatskem med mladimi in starimi, ali pa, da boljše povem, med naprednimi in nazadnjaškimi elementi. Za temelj te borbe

je smatrati razliko med staro, okorno tradicionalnostjo in pa naj duhom novega, slobočnega napredka. Ali ta borba ni bila liki borbi, recimo med klerikalizmom in liberalizmom, ne, tu so se borili mladi možje, polni močlasti in težnje za resnico in pravico proti raznim predsodkom in zastarelim nazorom starih elementov v hrvatski javnosti. Borba se je borila glavno na kulturnem polju, na političnem polju se je pokazala le takorekoč na robu, na kraju. Opozarjam na »Hrvatsko Misel«, na »Novo dobo«, na »Narodno Misel«, kot na tri predstaviteljce te borbe, ki je obsegala boj na vseh panogah javnega življenja. Pokret »Nove Nade« je bil pa zgolj kulturni. Tu se je naglasalo: »Da, duševne jakosti nam je potreba, mi te podpore potrebujemo, kajti na to hočemo nasloniti vsa naša dela, vse naše misli. Ni hujšega tlačenstva od duševnega. Čemu so vse velike ideje, čemu navdušenje in delo, ako si pa tlačani tujih misli in tuje volje, ako moramo delati tako, kakor hočejo drugi. Človek brez samostojnih misli in moči ne more biti činitelj v človeški družbi. Čem manj je duševno samostojnih ljudi, tem manj je sploh samostojnih moči v narodu. Mi pa teh moči zelo potrebujemo.« Reklo se je: Nečemo biti niti jednostranski politiki niti umetniki niti učenjaki, ali hočemo biti ljudje, močni in zavedni ljudje. — Pokret »Nove Nade« je imel baš vsled svojega kulturnega dela največji vpliv na vse druge. Ono gibanje okoli »Mladosti«, »Salona« in »Života«, ki je glavno le literarno-umetniško, ni odločno, brez jasnih polj je in pa preveč naklonjeno vsem mogočnim kompromisom.

Trije so torej smeri, ki hočejo, eventualno so hoteli, da delajo v smislu naprednem, modernem. Najbolj intenzivno nastopa oni »Nove Nade«, ki se skuplja sedaj okoli tednika »Svjetlo«. Ta nastop, to delo, tako se mi zdi, je znamenje preporeda, ki mora priti ter nas izvesti iz teh neznosnih razmer. »Svjetlo« je bil do nedavno mal provincijalni tednik, le zgolj lokalne važnosti. »Nova Nada« je vsled neugodnih materialnih razmer prenehala izhajati. Nastala je potreba po novem. Med tem se je vsled gotovih dogodkov »Svjetlo« spremenilo iz lokalnega lističa v list, ki je veliko obračal pozornost na najrazličnejša vprašanja naše dobe. Okoli njega so se začeli zbirati mladi, delaželni,

energični ljudje, ki so bili popreje pri »Novi Nadi« in »Glasu«. Ta proces ni dolgo trajal. S 40. številko XV. letnika »Svjetla« 7. tek. meseca se je združila napredna mladina v posebno skupino, v »Mlado Hrvatsko«, ter proklamirala v prilogi te številke, ki je izšla kot posebna dijaška številka, »Svjetlo« za svoj list ter načrtala na kratko svoje želje in težnje.

Kaj hoče »Mlada Hrvatska«?

»Mi hočemo svobodo v najširšem in najčistejšem pomena besede. In zato smo tudi med seboj nevezani in neodvisni v vseh specijalnih vprašanjih. Hočemo svobodo razvoja, ali v prvi vrsti notranjo svobodo individija, iz katere sledi zahteva, da smemo reči tudi javno svoje iskreno mnenje o vsaki stvari in osebi. Kriticism, odločni, javni, odprti, brezkompromisni kritikizem je naš znak! Toda hočemo kritiko, ki vodi do kakih pozitivnih rezultatov. Nastopamo pa z ono plodno skepsjo, ki samo zato dvoji in analizuje, da v nove, boljše združbe združuje dobre, zdrave, sveže elemente. Iznasajoči pa pridobitve našega posameznega dela pred forum hrvatske publike, hočemo samo, da ji damo prilike, kako bi tudi ta stopala skupno z nami, da si s tem odprtim delom odgojimo dobro občinstvo, to je, individualizovani, zavedni krog, ne pa slepo maso.

»Mi stojimo na narodnostnem, na hrvatskem temelju, ker v duši svoji in v krvi svoji čutimo prislusnost do tega naroda — priznavamo, da smo Hrvatje, ali nočemo, da nekoliko ljudi ali nekoliko tradicionalnih idej dekretuje smer in obseg našega dela v našem narodu. Naše hrvatsko in naš patrijotizem sta realna in globoka, nista le lepi frazi. Protiverski nismo, hočemo pa, da svobodno in kritično razpravljamo istotako o verah in konfesijah kakor tudi o vseh drugih stvarih. Proti morali nismo, ne razumemo morale pa kot zunanjo uniformo, morala je za nas stvar vesti vsakega posameznika!

»Po globokem našem prepričanju je naša prva dolžnost: s kritiko in odkritosrčnostjo izčistiti našo zadušljivo atmosfero in osvežiti vse naše javno in privatno življenje; s kritiko delati pri nas in pri drugih na stavbi jasnih, edinostnih in nejednostranskih nazorov, tudi da se ti morejo, znajo in hočejo odpravo priznavati in dostojno braniti; z

Quo vadis?

Roman.

Poljski spisatelj Henrik Sienkiewicz. — Poslovenil Podravski.

(Dalje.)

Aulo jame hoditi s širokimi koraki po kamenitem tlaku v pinakoteli. V svojem življenju je storil dokaj velikih činov in le malokdaj ga je doletela kaka nesreča, katere tudi ni bil vajen. Stari vojak je bil navezan na Ligijo bolj, nego si je bil sam mislil, in sedaj se ni mogel spoprijazniti z mislijo, da jo je izgubil. Razun tega se je čutil tudi ponižanega.

Težko je počivala na njem roka, katero je zasmehoval, ob enem pa je tudi čutil, da je njegova moč proti tej moči preslaba.

Toda, ko je naposled potlačil v sebi jezo, ki mu je begala misli, je dejal:

»Slutim, da je nam Petronij ni odvezal za cesarja; toliko se gotovo noče zameriti Poppeji. Torej jo hoče imeti za se ali za Vinicija. Še danes to poizvem.«

Čez malo časa so ga odnesli v nosilnicah proti Palatinu. Pomponija je šla, ko je ostala sama, k mame Aulo, ki je nehal jokati se za sestro ter groziti cesarju.

V.

Aulo je imel prav, ko je dvomil, da ga pusté pred Nerona. Odgovorili so mu, da se cesar vkvarja s petjem in s pljunkanjem Terpnosom ter da sploh

noče sprejemati onih, katerih sam ni poklical. Z drugimi besedami je pomenilo to, da naj bi Aulo nikar preveč ne skušal, sniti se z njim.

Za to pa je sprejel Seneka, dasiravno ga je kuhala vročina, starega poveljnika s častjo, kakoršna se mu spodobila, toda ko je zaslislal, za kaj se tu gre, se je trpko nasmehnil ter dejal:

»Samo jedno uslugo ti morem skazati, plemeniti Plaucij, to je: ne pokazati nikdar cesarju, da moje srce čuti tvojo bolečino in da ti želim pomagati. Ako bi se polastil cesarja v tej zadevi le najmanjši sum, pa vedi, da ti več ne vrne Ligije, ko bi tudi ne imel drugega vzroka, nego ta, da bi to učinil meni na jezo.«

Odsvetoval mu je tudi iti k Figelinu, k Vatiniju, ali Viteliju.

Nemara bi se dalo pri njih kaj opraviti z denarjem, nemara bi mu hoteli vstreti, da bi s tem razsrdili Petronija, čegar vpliv si prizadevajo spodkopati, toda zelo verjetno je, da bi izdali cesarja, kako draga je Ligija Plauciju, in v tem slučaju bi je cesar bržkone ne oddal.

In stari modrijan je začel govoriti z bridko ironijo, katero je obračal proti sebi. »Molčal si, Plaucij, molčal cela leta in cesar nima rad onih, kateri molče.«

Kako je to mogoče, da nisi strmel nad njegovo lepoto, čednostjo, petjem, nad njegovimi deklamacijami, nad jezo in njegovimi vozi? Čemu nisi proslavil smrti Britanika, nisi spregovoril pohvalnih besed ubijalcu svoje matere, nisi mu izročil čestitk ob času, ko je dal zadaviti Oktavijo? Pomanjkanje pozornosti, Aulo, s katero mi pri dvoru srečno živimo, se že masčuje nad nami.«

Po teh besedah vzame posodico, katero je imel privezano pri pasu, zajme ž njo vode iz krnice, osveži si žejna usta ter nadaljuje:

»Oh, Nero ima hvaležno srce. On te ima rad, ker si služil Rimu ter proslavil njegovo ime na konec sveta. Rad ima pa tudi mene, ker sem mu bil učitelj v mladosti. Radi tega, glej, vem, da ta voda ni zastrupljena in mirno jo pijem; kar se tiče vina v moji hiši, bi utegnili biti manj zanesljivo. Vodovodi nam donajajo vodo od albanskih gor, in kdor bi jo hotel zastrupiti, bi moral zastrupiti vse vodovode v Rimu. Kakor vidiš, človek še more biti na svetu varen ter more uživati starost mirno.

Čutim se sicer bolnega, toda več mi boleha duša nego telo.«

To je bilo resnica. Seneka ni imel one duševne moči, kakoršna je imel na primer Kornut ali Trasej; njegovo življenje je bilo dolgovrstno umikanje pred zločini. Sam je to čutil, sam razumel, da spoznovalec načel Zenona iz Citije mora hoditi po drugi poti, in radi tega je trpel več vsled bojazni pred smrtjo.

Toda vojskovodja mu seže v besedo.

»Plemeniti Anej!« reče, »vem, kako ti je cesar poplašal tvojo skrb, katero si imel z njim v mladosti. Toda to, da so nam odvzeli dekle, je povzročil Petronij. Pokaži mi sredstvo, kako dospeti k njemu, vpliv, kateremu podlega, ter porabi vso zgovornost v prid staremu prijatelju.«

Petronij in jaz, odvrne Seneka, »sva človeka iz dveh nasprotnih taborov. Sredstev, kako dospeti k njemu, ne poznam; on ne podlega nobenemu vplivu. Mogoče, da je poleg vse svoje popačenosti še najboljši izmed vseh onih, katere zbira sedaj Nero okrog sebe. Toda dokazovati mu, da je storil nekaj slabega, bi

intenzivnim delom na vseh poljih odgajati popolne, samostojne in odločne posameznike ter delati na to, da se jim omogoči svoboden razvoj in nastop. In nadalje hočemo pa z ekstenzivno popularizacijo pridobitev človečanstva skušati stvoriti inteligentno in napredno občinstvo, ki bo moglo moše dela razumeti in hoteti podpirati. Stojec pa na principu slobode, smatramo ženski spol za enakopravni z moškimi in zato hočemo delati za pravo emancipacijo žene.

— Na kratko sem razložil, kaj hoče „Mlada Hrvatska“. „Svjetlo“ bo odslej zrcalo teh teženj. Številka 40. je posvečena zgolj dijaštvu. Tu se obravnava o „dijaštvu v delu“, „o izobrazbi“, „o studiju pedagogije in šolstva“, „o dijaku in politiki“ in „o srednjih šolah“. Nekatere prihodnje številke bodo pa zgolj za učiteljstvo, za žene, za delavstvo, za kmete, dokler se natančno ne prebere vseh vrst naroda. O dijaštvu in njegovi nalogi je čitati krasne misli. Dijaštvo je zelo važen činitelj, kajti ono je naša bodoča inteligencija. Več skrbi, več brige moramo posvetiti naši študujoči mladini. Dijaštvo se mora probuditi iz one grozne letargije. Na delo torej za višje ideale, „ker nam je treba v prvi vrsti prave in poštene inteligence, ker nam je treba ljudij, ki bodo hoteli, mogli in znali delati, in pa ljudij, ki bodo delo podpirali, delavce pa razumeli — ljudij, ki bodo iz notranje, iz kulturne potrebe hrepeli po delu in sami delali. Notranja potreba je kulturna potreba, vprašanje kulture je pa vprašanje obstoja malega naroda. Notranja potreba pa postane ono, kar nam je v mladosti preslo v kri.“

Bilo bi dobro, ako se naša mladež ozre na ta kresni pojav ter ga začne razmišljati. Ta pojav je znamenje preporoda, ki prej ali slej mora priti. Učimo se in studirajmo marljivo in temeljito, da postanemo celi ljudje! Kajti takih ljudij bode zahtevala prav glasno najbližja bodočnost! — „Svjetlo“ izhaja v Karlovcu in Zagrebu (Marofska ul.), enkrat na teden, in stane od 1. oktobra do konca tek. leta tri krone.

Klerikalizem se širi, katoliški shodi se ponavljajo, število članov v katoliških dijaških društvih raste — zatoorej vsi na krov, komur je ljuba svoboda in napredek! K svobodi in napredku pa se pride po poti izobrazbe, ki nam da zadovoljstvo s samim seboj in pa vero v lastne moči! —n.

Gabršček — na zatožni klopi.

Za dr. Tuma je prišel na vrsto drugi steber narodno-napredne stranke — A. Gabršček, in to vsled dvakratne ovadbe „ljubljenca naroda“, dr. Gregorčiča. Državno pravdnistvo je vstreglo „državnemu in deželnemu poslancu ter deželnemu glavarju namestniku“ (komu naj bi ne imponovali ti naslovi), ali se je v Avstriji neodvisnih sodnikov, katerim taka „zverina“ ne imponuje — in so oprostili tudi Gabrščka.

Ker prinesemo celo obravnavo po stenogramu, naj povemo za danes le to-le:

Komu ni znano, s kako podlim orožjem je „Gorica“ hotela uničiti Gabrščka moralno in materialno, da bi ne delal naprotja dr. Gregorčiču in njegovi klerikalni bandi. Ko ni

vse nič izdalo, je zagrozila, da pride na dan z bombo, ki Gabrščka uniči. — In res je iznenadila 3. aprila svoje čitatele z novico, da je Gab. čisto navaden goljuf in defraudant; pri tem je nesramno obrekovala vsled nekih razmer z odpuščenim uradnikom v „Gor. ljud. pos.“ l. 1896. in 1897. — Gabršček je priobčel v „Soči“ 5. aprila „Poziv“, zahtevajoč zadoščenje za to obrekovanje, — a ker se mu to ni zdalo dovolj, se je obrnil še na dr. Gregorčiča s pismom, v katerem pravi, da puščajte na stran vsako strankarstvo, apeluje na njegovo vest in duhovsko čast, da preskrbi v svojem listu na tako strašno žaljenje popolno zadoščenje. Gregorčiča prosi, naj se prepriča o stvari v posojilnici, kjer mu je na razpolago vsa resnica, v javnosti pa neče o tem pisati, ker neče se bolj nesrečne storiti neke itak dovolj nesrečne rodbine. — In dostavil je naposled te „zločinske“ besede:

„Ako tega ne storite, me pritirate v položaj, da pozabim na svojo rodbino in... si poiščem zadoščenja sam.“

Ali dr. Gregorčič ne le ni dal ničesa popraviti v „Gorici“, pač pa je dopustil, da je napad ponovila še v drznejši obliki. Svojo vest je potolažil z izgovorom, da za pisavo „Gorice“ ni on odgovoren (?!). Vrh tega pa si je menda mislil: „Zdaj se je Gabršček ujel, zdaj ga imam“. In takoj se je vsedel in napisal ovadbo na c. kr. državno pravdnistvo, pripovedovaje, kako strašno da se Gabrščka boji, ker bi ga utegnil morda celo ustreliti; a da ne izvrši te strašne grožnje, je prosil, naj ukaže Gabrščka za pretili, da reši tako dragoceno svoje življenje in Slovencem tako delavnega poslanca.

Državno pravdnistvo je seveda ukazalo takoj preiskavo, ali vendar klerikalcem ni izpolnilo vroče želje, da bi vtaknilo Gabrščka pod ključ, kar je zbudilo pri Gregorčičevi bandi veliko nevero v pravičnost avstrijske justice. Gabršček bi bil moral pod ključ, da bi klerikalna banda veselja vriskala in trobila po svetu: Glejte zločinca!

Po kratkem zaslišanju je državno pravdnistvo ustavilo preiskavo. Toda dr. Gregorčič se ni dal še potolažiti, tako se mu je zaril pod kožo strah pred Gabrščkom. Podal je novo ovadbo, zahteval novo preiskavo; obrnil se je s to zahtevo celo na višje državno pravdnistvo v Trstu. — In zopet se mu je ugodilo; preiskava se je pričela zopet in sledila je obtožnica radi hudodelstva izsilovanja z nevarno pretnjo v smislu § 98 b. kaz. zak.

Po dolgem zavlačevanju je bila torej obravnavo včeraj. Predsedoval je dež. svetnik g. Zörner, ki je vodil celo razpravo v gladki slovenščini; prisodniki so bili svetnika gg. Schmarda in Milovčič ter sodni tajnik g. Covacic; zapisnikar avskultant g. Lapajna; drž. pravd. namestnik gosp. Jeglič; zagovornik gosp. dr. Triller iz Ljubljane.

Obravnavo je trajala do 3. pop. s polurnim prestatkom. Prinesemo jo po stenogramu. Tu le omenjamo, da so se zlasti štirje nunci (Gregorčič, Pavlica, Grča in Tabaj) silno potrudili, da bi vtaknili Gabrščka v luknjo. Vrlo je hotel pomagati tudi neizogibni Likar, ki pa ni smel prisesti radi no-

toričnega sovraštva do Gabrščka. Tudi dr. Kos je pričal po svoje. Več, ko priobčimo stenogram.

D. p. namestnik g. Jeglič je govoril prav obsirno; ni pozabil ne ene okoliščine, ki je bila v prilog obtožbi. Ali nekaj je odločno pripoznaval (kar je dr. Gregorčič tajil), namreč, da oni članek v „Gorici“ je bil za Gabrščka hudo žaljenje, ker obsega brez dvoma obrekovanje poverjenja. (Dr. Gregorčič pa je hotel dati razumeti, da je članek nedežen! O klerikalna — vest!)

Dr. Triller je govoril briljantno. Dr. Gregorčič je sedel v prvi vrsti. Prišel je tudi popoldne. Gotovo je menil, da bo njegova cenjena navzočnost silno imponovala sodnikom; hotel je tudi kontrolirati govor drž. pravd., odkar je v uredništvu „Gorice“ višja istanca. Ali dr. Triller mu je zagrenil vse sladke upe, da se je nervozno guncal na stolici. Ozigosal ga je tako neusmiljeno, da so se poslušalci kar muzali zadoščenja. Razmesaril ga je tako, da si do groba zapomni dan 15. oktobra l. 1900. po rojstvu Gospodovem. To je bil zanj politiski Sedan. In dvorana je bila polna. Poslušalci zdaj poznajo v pravi luči — „ljubljenca“ Gregorčiča.

Sodni dvor se je posvetoval nad pol ure. Razsodba se je glasila: Gabršček je oproščen. Dr. Gregorčič se je za-se lahko bal, in sodni dvor nima vzroka, da bi mu tega ne verjel, ali Gabrščkovo pismo ne obsega nikake gotove grožnje in je zlasti odstavek „in se spozabim svoje rodbine“ gledé na okoliščine le gola fraza itd.

Občinstvo je živahno sprejelo razsodbo na znanje, častitaje Gabrščka za rešitev in dr. Trillerju za tako znamenit zagovor.

Tako je končal ta dan, za našo stranko sijajnega pomena, ali — žalosten v zgodovini goriskih Slovencev. Škandal je, da smo sploh doživeli tak dan! — Eto zasluge dr. Gregorčiča!

Domače in razne novice.

Osebnostni vestl. — Poštna oficijala G. Nauta in Ivan Boretta sta imenovana poštoma kontrolorjema v Trstu.

Poročilo. — Včeraj ob 10. uri dopoldne se je poročil v grajski kapeli v Muhi Henrik baron Codelli z grofco Lujizo Attemsovo.

Smrtna kosa. — V petek je umrl v Divači posestnik in trgovec Ivan Jančar v najboljši moški dobi, star šele 43 let. Ostavil je soprogo in osem otročičev. Bodi mu lahka zemlja domača!

Poverjeništvu „Slovenske Matice“ v Ljubljani za Komen in okolico ima g. Ant. Leban, nadučitelj v Komnu. Oni, ki imajo uduine ponoviti, oziroma na novo pristopajoti, so naprošeni, da mu do 30. oktobra t. l. doposljejo uduino 4 K (2 gld.), ker s 3. okt. t. l. rok za vpisovanje poteče.

Shod klerikalcev v Kobaridu. — Ker niso dobili nobenega prostora, so se morali zadovoljiti z dvema malima sobicama klerikalne gostilne „pri Nemcu“. Iz celega sodnega okraja so privreli (razun enega) vsi nunci in pripeljali vsak po nekaj ovčic seboj. Pa tudi naprednjaki so šli na shod; ali na vratih sta stala dva nunca, blizu pa

dva orožnika. ni bil povabljeni, htevali so ja je nastal tak je shodič km sta našla na se je zbralo konca trga v da dajo „lj zvižganjem, „Dol Gregorč živio napred skozi spalir v

O kardinalu. — Slovenski listi po vsej strani se kar mogoče življa o pril. Italijanska st da se razlovenskih zast slovenskih n zapreke, da „živio“ prev vdarjajo, da tudi kardinal palačo nakiti napisi. V o Slovencev, i Italijanov, a on moral ve a razume se vsi ti listi n glavnejše. V vlada razdor klerikalce in davno svoj i tudi Missia. je imel mal le zato, da jedru je bil Temu shodu navduševali jamči „boljš so Slovenci častili Missi vodjo. Presl prvi priliki, onemu naro Ljubljani ka slovenske c četrtinami italijanske i in sploh v stranke. Ta je bil v Lju je ustvarjal venski kleri on tje in i shodi služijo njemu vedn in mora iti bodno biti t veje veter o

Klerikali. shoda v Ril ristiti šolsko ali moške sc njihova je i celo v šolo veda, učitel mogočnim i šolske prost šteti v čast,

značilo toliko, kakor zapravljeni zlati čas po nepotrebnem. Petronij je zgubil že davno čut, s katerim se razločuje dobro od slabega. Dokaži mu, da slabo ravna, in nemara ga spreleti sramota. Kadar ga zagledam, mu porečem: Tvoj čin je dostojen oproščene sužnja. Ako to ne pomaga, ne pomaga nič.“

»Hvala tudi za to«, odvrne poveljnik.

Na to se je dal odnesti k Viniciju, katerega je zalotil pri borbi z domačim borilcem. Pri pogledu na mladega moža, zabavajočega se mirno ob času, ko mu je bila Ligija odvzeta, se je Aulo hudo razsrdil in radi tega je tudi po končani borbi obsul borilca s psovskami. Ko je čul Vinicij, da je bila Ligija odpeljana k cesarju, je prebledel tako strašno, da ga Aulo ni za trenutek ni mogel smatrati za sokrivca pri tem zločinu. Mladeničevo čelo se je pokrilo s kapljicami znoja; kri, ki mu je za trenutke šinila k srcu, mu je vdarila v silnem produ v lice, iz oči so mu sršale iskre, usta mu dregotala. Kar zvižal se je od ljubosumnosti in jeze. Zdelo se mu je, da je Ligija sedaj, ko je prestopila prag cesarjeve palače, zanj zgubljena za vedno. Brž ko je spregovoril Aulo Petronijevo ime, je prešinil sum kakor blisk glavo mladega vojskega, kajti bodisi da je s tem, da je pripeljal Ligijo, hotel pridobiti cesarjevo naklonjenost, ali pa jo je hotel pridržati za-se. Tega, da bi zagledal Ligijo, bi ob enem ne zakoprnel po njej, ni mogel niti verj. Togota, prirojena njegovemu rodu, ga je odnašala kakor splašen konj ter mu jemala zavest.

»Poveljnik«, reče s pretrganim glasom, »vrni se domu ter me počakaj! Vidi, ko bi bil Petronij tudi moj oče, vendar bi se maščeval nad njim za to krivdo, storjeno Ligiji. Vrni se domu ter me počakaj. Niti Petronij niti cesar je ne bosta imela.«

Obrnivši se s stisnjenimi pestmi k voščnim krinkam, stoječim v kotu atrija, zarohni jezo:

»Pri teh krinkah jima prisegam smrt! Najprvo umorim nju, potem pa samega sebe!«

Po teh besedah se dvigne ter zakliče še enkrat Aulo: »Počakaj me!« Na to zdirja kakor znorel iz atrija ter drvi naravnost k Petroniju, odrivajoč na cesti ljudi, ki so mu delali napotje.

Aulo se vrne domu ne brez vsake nade. Upal je, da Vinicij pripelje Ligijo nazaj v njegovo hišo, ako je Petronij prepovobil cesarja k temu zategadel, da bi jo pridobil za Vinicija. Nemalo tolažbo je začutil pri misli, da bo Ligija maščevana ter s smrtjo pred sramoto in oskrumbo obvarovana. Verjel je, da Vinicij izvrši vse, kar je obljubil. Videl je njegovo jezo, poznal strast, prirojeno vsemu njegovemu rodu. On sam, dasiravno je ljubil Ligijo, kakor lastni oče, bi privolil rajše v njeno smrt, nego v to, da pride v roke cesarju.

Aulo je bil vojak; o stoizmu je težko kaj slišal, toda po svojem značaju se ni dosti razlikoval od Stoikov. Po njegovem nazoru je bilo bolje izbrati smrt nego sramoto.

Vrnivši se domu, je pomiril Pomponijo, zbudil v njej nado, katero je gojil sam, in ona sta pričakovala poročila od Vinicija. Časih, ko so se oglašili v atriju koraki kakega sužnja, sta si mislila, da je to že Vinicij, ki jima je pripeljal ljubljeno deklico ter sta bila privljena podeliti mu svoj blagoslov. Toda čas je tekal ali nobenega poročila ni bilo.

Še le zvečer je nekdo potrkal na vrata. Čez nekaj časa pride suženj ter poda Aulo pismo. Stari poveljnik, dasiravno je rad kazal, da se zna

premagati, je s tresočimi bi tu šlo za blagor vse r

Nakrat se mu je lic nanj senca debelega obla

»Citaj!«, je dejal, ob Pomponija je vzela

»Marko Vinicij pošilj

se je zgodilo, se je zgod katero sklonite glave,

Petronij.«

Sedaj je nastalo dol

Petronij je bil doma

nicija, ki je pridrvil v a

poizvedel, da je Petronij

planil tje kaj, in udobiv

mu trs iz roke, ga prelo

Na to ga prime z roko

njegovemu in ga vpraša

»Kaj si storil z njo

Sedaj se je pripetil

babji Petronij pograbi i

nekakimi železnimi klešč

»Jaz sem samo zar

mi vrne nekdanja gibč

Telovadbe te je moral uč

Na njegovem licu o

očeh se mu je odbijal o

nekaj časa je spustil V

pokoren, osramočen, bes

gorčič, pripraviti veliko kadilnico ter jo vih-
teti neprestano proti njegovi posvečeni osebi
— potem bi bilo prav! — In če si izberejo
samo za svoje hujskarije, se jim jo mora dati!
Tako mora biti! Da boste vedeli to vsi tisti,
ki bi se utegnili protiviti na to stran!

Dornberg je tisti kraj, v katerem vlada
neomejeno župnik Juvancić, s katerim smo
se morali daviti že opetovano v listu. Ju-
vancič razume klerikalizem tako dobro, kakor
malokdo drugi, in razvati zna med svojimi
ovčicami v smislu klerikalizma tako, da mu
morejo njegovi tovariši dati s tem pogledu
najboljše spridevalo. Ta mož zna fanatizovati
ljudi ter jih imeti na povodcu! On je res
pravi paša! — Ko so se vračali Dornberžani s
shoda v Rihenbergu, so se ustavili v krčmi
pri J. Tam so izzivali ti pijani možje doma-
čine z brezverci ter jim obljubovali, da jih
nabijejo, ko pridejo v Gorico, in vpili so:
živio Gregorčič! Dr. . . za dr. Tumo! Živio
Kristus! Te može je peljal sam župnik Ju-
vancič na shod! Nastop pač dosti označuje
njih in njihovega poglavarja Juvanciča.

In vedno le — resnico! — Ka-
darkoli dobi „Gorica“ v „Soči“ kako vest,
katera jej utegne služiti v njene zlobne na-
mene, katerih je ta mlada grešnica polna,
da so je mora bati že sam peklenšček, takrat
se spravi nad njo, pa jo obira, da je joj! V
zadnji številki so napisali ti posvečeni žur-
nalisti kakih 50 vrst dolg sestavek, v katerem
pripoveduje na dolgo in široko, kako laž je
pisala „Soča“ gledé na neomejeno zavezo
pri „Centrifugi“. Citatelji so jej malo hval-
ježni za tako čtivo pod impozantnim naslovom
„In vedno le — resnico!“, rajši na primer
bi bili čuli, kako je moglo stati na shodu v
Rihenbergu tam, kjer se je vršil, 500 oseb,
katero število je bila zapisala „Gorica“. Prostor
meri 108 □ m, in komaj polovico tega pro-
stora so zasegli ljudje — kje torej jih je
stalo 500?! Tisto laž o 500 osebah poprav-
ljati, bi pristojalo bolje „resnicoljubni Go-
rici“ nego govoriti o „laži“ gledé na neome-
jeno zavezo pri „Centrifugi“. Gospodje, le
pred svojim pragom!

Javni shod „Sloge“ na „Veliki Otavi“.
O shodu na Veliki Otavi nam poročajo:
Vdeležilo se je shoda okoli 150 do 200 oseb;
klerikalnih pristašev okoli 25; ostali vsi na-
prednjaki. Razglašen je bil kot zaupen shod;
v cerkvi so pa naznanili (Grča in Knavs),
da se shoda lahko vdeleži vsak nad 24 let
star mož. Predsedoval je shodu Faganel.
Govorila sta Grča in Knavs; klobasala sta
navadne njih fraze ter udrihala po Tumovcih
in „Sočanih“, da sta kar besnela. Govorila
sta o razširjanju krive vere po narodno-na-
prednem glasilu „Soča“ itd. Ljudstvu je za-
celo to puhlo kvasenje presedati tako, da je
končno začelo brizgati ter vpiti, da je moral
predsednik zaključiti shod. Med govorom je
vpletel Knavs, tudi kako se duhovski stan
poteguje posebno za davkoplačevalca, kate-
remu želi breme davkov olajšati. Toda na-
letel je slabo; očitalo se mu je baš nasprotno.
Med tem ko svoj žep skrbno zalagajo, jim
čas ne dopušča, da skrbijo za kmeta-irpina,
temveč morajo (duhovski stan) le skrbeti,
kako se zgaga čela med ljudstvom ter isto
hujška proti naprednjakom. Žvižgaje so za-
pustili prostore. Grča pa je na to predlagal
resolucijo, oziroma zaupnico dr. Gregorčiču,
kot prih. državnozborskemu poslancu, katero
je „občinstvo“ (25 na število) sprejelo. Bili
so sami Grčevi privrženci. Ti so bili pa
tako slabo poučeni, da po zaključenem shodu
niso vedeli, zakaj se je prav za prav slo,
ter so vprašali Tumovce za pojasnilo. Zbo-
rovanje je trajalo 2 uri od 3 do 5. Po kon-
čanem shodu so med burnimi „živio Gabršček-
Tuma“-klici zapustili prostore Grča, Knavs
s Faganelom. Gotovo jih ne bo več volja,
prijeti slične shode v Ozeljanu. Vredno je
se omeniti, kako se je izrazil Knavs o Tu-
movcih-liberalcih proti svojemu znanцу v go-
stili. Rekel mu je: „Sočani“ so sicer pravi,
dobri kristjani, v tem pogledu vsa čast, toda
mi se moramo boriti za naša načela in naš
princip! — Čemu pa je malo poprej za-
bavljal ter jim očital — krivoverstvo?!

Tatvina železničnih listov. — Svoj
čas smo poročali, da je neznan tat ukradel
na postaji Pieris v Furlaniji 100 železnih
listkov proge Pieris—Trst. Odmoviča v osebi
Fr. Beltrama so prijeli in odvabili v zapor.
Minoli teden se je vršila v tej zadevi obrav-
nava in je bil Beltram obsojen na 2 meseca ječe.

Premalo previdnosti. — Te dni je
stal pred sodnijo Miha Velušček iz Kanala,
obtožen, da je neki dan, ko je šel z doma,
pustil na steni nabasano puskó. Tačas jo je

vzel v roke 11-letni sinček ter se je igral z
njo. Pomeril je pa tudi na mlajšega bratca,
sprožil in otrok je bil mrtev. Prisodili so mu
10 dnij zapora.

„Na koražo“ so jih klicali na shodu
dr. Gregorčiča v Rihenbergu. Kakor smo po-
vedali, so bili pripehali do odra Jožefa Križ-
mana od Bizjakov, češ, naj govori. Mož pa
jih je bil zafrknil kar na kratko: Vsak ima
svoje mnenje, moje mnenje je: Živio dr.
Tuma, živio Gabršček! Kaj mislite, zakaj so
ga klicali na oder? Gotovo ne z dobrim na-
menom, marveč z namenom, pripraviti ga v
zasmeh ali celo v škodo. Čemu so pripravili
g. Ličina do tega, da je prisolil županu ime
neke štirinogate živali, ako ne radi tega, da
bi mu škodili? Očka župan rihenberski ga bo
tožil menda radi razžaljenja časti. — Ti kle-
rikalci sami nič ne vedo, sanj dr. Gregorčič
veže otrobe po shodih, okolica pa je taka,
da tudi ne vé kaj povedati, k večjemu blekne
kako „pametno“ neizogibni Cahej o užitnini.
Ti možje, ki sami nič ne vedo, silijo govoriti
druge, da bi tako imeli priliko, znašati se
nad njimi ter jim škodovati. Kako je nevarno,
spuščati se v govor na shodih klerikalnih
podivjancev, je pokazal slučaj z učiteljem
Mlekuzem, ko so njega, ljudskega učitelja in
moža, ki zna kaj in dobro povedati, vrgli na
cesto ter pretepli. Zato slava dr. Gregorčiču!
Svetujemo našim somišljenikom, da naj bodo
jako pozorni na takih shodih in naj se nikar
ne dajajo speljavati od zviliht zvitarev, ker
jim hočejo le slabo, in vidi se, da klerikalni
zmaj hodi okoli ter išče le, kje bi koga požrl!

Nevaren sprehod. — Goriška mestna
uprava skrbi vendarle nekoliko preveč za
varnost občinstva po pešpotih! Hoteli pre-
prečiti vožnjo z dvokolesi in drugimi vozički,
je nasadila n. pr. na Solkanskem sprehajal-
nem potu toliko kolcev, da skoraj izključujejo
v temnih nočeh brezskrbno hojo; človek je
zmeraj v nevarnosti, da trči in se nasadi na
tak kolec. Ako je mestna uprava na tak način
osigurala sprehajalce pred biciklisti, naj jih
tudi zavaruje pred kolci samimi s tem, da
postavi ob Solkanski cesti primerno število
svetilnik, in to tem bolj, ker je osebni promet
na isti precej velik, posebno o tržnih dnevih,
ko prihajajo iz Soške doline ljudje v trumah
v Gorico. To, menimo, je z ozirom na na-
vedeno, opravičena želja in zahteva; zato
pričakujemo, da se jej ugodí.

**Prisedniki trgovske in pomorske
sodnije ter trgovinska in obrtna zbor-
nica v Trstu.** — Za sodne razprave na
trgovski in pomorski sodnji voli trgovska in
obrotna zbornica svoje prisednike. Umevno je
samo po sebi, da pri tej sodnji v Trstu mo-
rajo biti med prisedniki tudi Slovani, ker
prihaja pred to sodnijo dosti slovanskih strank.
Tržaška trgovinska in obrtna zbornica pa se
je doslej vedno trdovratno branila, izvoliti
med 20 prisedniki tudi take, ki bi znali slo-
venski ali hrvaški. Vsled tega so se doga-
jali na tej sodnji večkrat konflikti med stran-
kami, branitelji in sodnijo, ker slednja ni
mogla dobiti slovanskega prisednika; po-
gostoma so se obravnave prelagale od dneva
do dneva, ali slovanskega prisednika le ni
bila, in tako v slučajih ni ostajalo drugega
nego ali poravnati se brez obravnave ali pa
stati pred laško ali nemško obravnavo. Trgov-
ska in pomorska sodnija je prosila sedaj
zbornico, naj predlaga za prisednike take
osebe, ki bi bile vešče tudi obeh slovanskih
jezikov, ki sta v rabi v območju omenjene
sodnije. V petek je imela zbornica sejo, na
kateri je bila na dnevnem redu tudi volitev
novih prisednikov. Dopis sodnije je bil pre-
čitan, ali namesto pravičnega odobranja je
vzbudil vihar! Dvignili so se Lahi, govorili o
„slavizaciji“, da ne krenejo na drugo pot
nego je bila dosedanja, in da se nočejo nikdar
posluževati drugega jezika o „deželnega“. In
kaj je storila ta zbornica? Izvolili se zopet
same — Lahe! Po zakonu morajo biti na
razpravah na trgovski sodnji prisedniki trgo-
vskega stanu, ki razumejo jezik stranke. Pri-
sednike predlaga zbornica. Ker pa se trdo-
vratno brani, storiti svojo dolžnost v tem po-
gledu, smo radovedni, od kod pride tista
oblast, ki na temelju zakona razbije trmo
tržške trgovinske in obrtne zbornice ter jo
naučiti spoštovati zakon? Tem hujša je ta
okolščina, ako se pomisli, da odločilni može
v tej zbornici hočejo biti nekaki „konserva-
tivni“ Lahi, to se pravi: dobri Avstrijci! Mi
smo prepričani, da tiste oblasti, ki bi po-
učila zbornico v gori navedenem smislu, ne
bo, marveč ostane boj za pravico sloven-
ščine in hrvaščine na tej sodnji prihranjen
le strankam in njihovim braniteljem. Nasim

čitateljem stopa tu v spomin, kako energično
je zahteval dr. Stančič slovenščino na tej
sodnji, ali sodnija le ni mogla dobiti sloven-
skih prisednikov, ker zbornica se jih brani
trdovratno. Ne preostane drugega nego na-
daljevati boj. Ako bodo stranke in njih bra-
nitelji dosledno in neprestrašeno zahtevali
pravice slovenščine in hrvaščine, se menda
sodnija sama naveliča prelaganja obravnav
in nerazumljenja med sodnim dvorom in
strankami, ter potem končno ukrene kak
korak, vsled katerega zbornica začne spo-
štovati zakon, in se na podlagi tega na-
pravi pri tej sodnji končno red, kar se tiče
jezikovnega vprašanja. Za vsako ped pravice
pač se moramo posebej bojevati leta in leta!
Tako se nam godi v „jednakopravni“
Avstriji!

**Ženska podružnica družbe sv. Cirila
in Metoda v Sežani** je na svojem letnem
zborovanju dne 23. septembra izvolila povsem
nov odbor in sicer po ideji tajnika glavnega
vodstva družbe sv. Cirila in Metoda, gospoda
Žlogarja, da naj se družbi ne odtegujejo
mlade moči in vsa skrb in ves trud ne na-
laga v narodnem delu že utrujenim in osi-
velim osebam. Ženska podružnica družbe sv.
Cirila in Metoda v Sežani ima sedaj torej:
za predsednico gospo Elizo Gnezda, soprogo
postajnega načelnika; za podpredsednico gđc.
Zvezdoslavo Delak, za tajnico učiteljico gđc.
Balbino Eppich; njej namestnica je gospa
Zofija Rentelj; za blagajničarko učiteljica
gđc. Ana Klančič; njej namestnica gospa
Milena Pirjavec. Ob novem letu 1900 so takoj
prvi 5kronski tolar darovali podružnici: Pre-
blagorodna gospa Albina dr. Laharnar, ne-
imenovani gospod, konz. svetnik Edv. Legat,
gđc. poštarica Evfemija Mahorčič, dve ne-
imenovani, gospa Marija Klobučar, soproga
sodn. svetnika v Trebnjem na Dolenjskem in
gosp. Matija Sila, dekan v Tomaju. Nadalje
je darovala gospa Kosovel, soproga nad-
učitelja, 2 K, Franja Šonc iz Tomaja 60 vin.
in Lucija Žiberna iz Tomaja 1 K. Prvi, ki
je daroval 5 kron, je bil gosp. Jožef Omers,
župnik v Sežani.

**Koliko nesejo Italijanom vžigalice
„Logo“.** — Adrijski oddelek društva „Lega
Nazionale“ javlja, da mu je tvrdka B. Fürth
izročila 1092 kron kakor čisti dobiček za le-
gine vžigalice, prodane od aprila do konca
septembra t. l. Lepa svota! Učimo se pri
svojih nasprotnikih in zahtevajmo povsodi le
zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda.

Poskušeni samomor. — Neka mleka-
rica je našla v nedeljo zjutraj pri mostu, ki
pelje pri gozdiču čez Koren, lepo oblečenega
mladeniča, ležečega v krvi. Prezeral si je
namreč z britvijo žile na rokah in grlu. Pre-
peljali so ga v tuk. bolnišnico, kjer se ga je
identov lo za Oliviero Pivetta. Upati je, da
okreva. — Vzrok samomoru so bile skrajno
neugodne življenske razmere. Pivetta je star
25 let ter po poklicu natakar. Doma je od
Čedad. V Gorico je prišel z Reke.

Za glasbeno šolo „Sokolovo“ je daro-
val gospod profesor Fran Plohl v Gorici
štiri krome.

**Objava c. kr. poštnega in brzojav-
nega ravnateljstva** gledé premembe § 13
telefonske naredbe z dne 7. oktobra 1887,
št. 43.041. Spremenivši § 13 telefonske na-
redbe od 7. oktobra 1887 je odredilo c. kr.
trgovinsko ministerstvo z odlokom od 4.
oktobra 1900 št. 28.650, da je v slučajih,
ako poštna in brzojavna uprava v varstvo
proti uplivom drugih električnih napeljav, ali
da se ogne preslišanju, ali iz obratnih ali
drugih ozirov za potrebno spozna, da se v
svrhu priklopljenja kake telefonske postaje na-
pravi dvovrstna napeljava, zvisati stavbe-
nino za 50%. To doklado je treba plačati
tudi potem, ako je poštna in brzojavna uprava
spremenitev kake obstoječe jednovrstne
sklepne napeljave v dvovrstno naknadno za
potrebno spoznala. Ta naredba je stopila v
veljavo s 4. oktobrom t. l.

Bralno in pevsko društvo „Školj“ v
Šmarjah priredi veselico s petjem, igro in
plesom dne 28. t. m. na prostem. Podrobni
vspored priobčimo prihodnjč.

Za „Šolski dom“ so zložili kromberški
„liberalci“ v veseli družbi K 1-68.

Razgled po svetu.

**Na občenem zboru političnega društva
„Edinost“** v Barkovljah v nedeljo je bil pro-
glašen kandidatom za V. kurijo za Trst dr.
Rybač, za Istro pa dr. Laginja. Občni
zbor je bil živahen. Poleg drugih važnih reči

so sklenili složno delovanje Slovencev in
Hrvatov ob prihodnjih volitvah.

**Volilno gibanje na Koroškem in
Štajerskem.** — „Katoliško politično in go-
spodarsko društvo“ za Slovence na Koroškem
je priredilo v nedeljo dva shoda, in sicer
enega v Kamenu, drugega pri Fari ob Pre-
valjah. Na obeh shodih je govoril o držav-
nozborskih volitvah slov. dež. gosp. Fr. Gra-
fenauer. Rojaki na Štajerskem se živahno
gibljejo ter pripravljajo volitve. Gledé kandi-
data v V. kuriji so se volilci razcepili v dva
tabora: jeden je za zopetno kandidaturu dež.
posl. g. kanonika Žičkarja, drugi hoče voliti
g. Drag. Hribarja. V nedeljo se je vršil vo-
lilni shod v Mozirju. Pol. društvo bo imelo
dne 18. t. m. zaupen shod, na katerem po-
stavijo kandidata za kmečke občine Pluj-
Ljutomer.

Tržaške vesti. — Pogodbo med tržaško
občno in centralno vlado o razširjenju sta-
rega pristani v Trstu in o gradbi nove luke
pri sv. Andreju sta finančno in trgovsko mi-
nisterstvo že podpisala: natečaj se razpiše v
kratkem. — Statistični urad v Trstu izkazuje
prebivalstva 168.851. Od leta 1890. se je
pomnožilo prebivalstvo za 13.480 oseb. —
V petek ob 11. predp. je bil nastal požar v
skladišču tovarne za olje pri sv. Andreju.
Zgorelo je celo skladišče, ki je dolgo 20 m,
široko 25. V skladišču so bili skoro sami
oljni siri (prga). Le ker je veter pihal s
kopnega proti morju, je bilo mogoče obvaro-
vati tovarno samo upepeljenja. Škode je okoli
300.000 K. — Tržaški Slovenci se gibljejo
pridno gledé na bližnje državnozborske volitve.
V nedeljo je bil shod v Barkovljah, na ka-
terem je govoril tudi poslanec Spincič. Ob-
činski svetnik Rybač je bil povabil svoje vo-
lilce iz Rocola, Kjadina in Lonjera v nedeljo
na pogovor radi bližnjih državnozborskih
volitev.

Umetniška razstava v Ljubljani. —
Od otvoritve razstave do petka zvečer je po-
setilo isto 3172 oseb. — Štajerski Slovenci
poleta v Ljubljano, ogledat si to razstavo,
dne 21. t. m. Pripravljajo jim sijajen sprejem.

Sredi in — Slovence. — Na Švedskem
se kaže res napredek, prosveta in patriotizem.
Tam izhaja 232 političnih listov, 35 splošnih
revij, a 291 specialnih; klerikalnega lista pa
ni nijednega, med tem ko jih je bilo pred
leti 50. Naslov pove, kaj mislimo s to notico.

Jugoslovanski umetniki prirede kon-
cem tek. leta svojo umetniško razstavo v
Zagrebu. Umetnine razstavijo potem mogoče
tudi v Pragi.

„Stabilitimento tecnico“ v Trstu je
dobil nemško ime in v njem se, kakor pravi-
mo, uraduje v obče nemski. Nekateri tržaški
listi pišejo, da so temu Italijani sami krivi.
Oni so bili najprej pri upravi; od nekaj let
sem pa so vedno le Nemci dobavljali, bližnje
pa odbijali. — Nemci so se vtihotapili in
zdaj, ne samo nečejo oditi, ampak celo si-
njorom pokazujejo vrata. Ako bi Italijani
imeli le malo pameti, bilo bi jim to od velike
koristi. Iz tega bi mogli videti, kako jih bodo
malo po malem iz vseh pozicij iztirali njihovi
mili tevtonski „zavezniki“ proti Slovanom.“ A
kadar se to tudi zgodi, bodo vendar še pe-
vali „del si“, seveda pred vrati.

160 vojakov so je zastrupilo te dni
v garniziji na španskem otoku Majorka. Vzrok
zastrupljenja je bilo najbrže zavžito slabo
meso. Ker so dali vojakom takoj potrebna
zdravila, je večji del istih že okreval. Uvedla
se je preiskava.

**Koliko pušijo vladarice in prin-
cesinje.** — Neki avstrijski diplomat pripo-
veduje v „Neue Wiener Zeitung“, da se je
mogel v obče prepričati, da vladarice in
princesinje mnogo pušijo. Pokojna cesarica
Elizabeta je pušila 30 do 40 turških cigaret
na dan. Ruska carica tudi rada puši. Naj-
raje ima egiptске cigarete. Kraljica regen-
tinja španjolska ni mogla kot princesinja
trpeti ni dima, pozneje kot vladarici se ji je
pa vendar prijeljalo kajenje. Od tedaj puši
8 do 10 cigaret na dan. Srbska kraljica Na-
talija je izvanredna kadilka. Ona puši včas-
tudi pipo. Rumunska kraljica je nehala pu-
šiti vsled strogoga zdravniškega ukaza. Pa-
rizka grofica puši samo havanske cigarete, a
njena hči, portugalska kraljica, dobiva iz
Draždan velike omote cigaret. Absolutno ni-
koli ne puši angleška kraljica, puši pa njena
nevesta, princesinja Galeska. Tudi Loubetova
gospa ne puši; tudi ne noslje baš duhana,
ko je sama, pa ga rada vzame malo količino
iz skaflice, darovane jej od moža.

Spomenik psu. — Na Sv. Bernhardu
so postavili te dni spomenik bernardinskemu
psu Barry-u, ki je rešil tekem 10 let 40 oseb,
katere je bil na visokih planinah zasul sneg.
Kot njegovo največjo zaslugu navajajo to:
Barry je nekdan našel v snegu zasuto 10-letno
deklico, ki je trdno spala. Pes jo je najprej
s težko muko vzbudil, a potem se jej je tako
nastavil, kakor bi ji hotel reči, naj ga zajaše.
Dete je razumelo umno žival, ter zajahalo
psa, ki je nesel deklico v samostan. To žival
pa je ustrelil neki potnik, ker se je je bal.
Obe te zgodbi ste omenjeni na spomeniku, ki
prikazuje bernardinskega psa, ki nosi dete,
a zdolaj so napisane besede: „Junaki
Barry je rešil 40 oseb, a 41. ga je ustrelila“.

Koliko tehtajo evropski vladarji. —
„Cri de Paris“ piše: Od vseh evropskih vla-
darjev je najtežji portugalski kralj Carlos, ki
ima 92 kg; takoj za njim pride bolgarski
knez s 175 funti, švedski kralj Oskar ima

80 kg; cesar Viljem 160 funtov; Viktor Emanuel 66, kralj Leopold 65, ruski car Nikolaj 55 kg. Kraljica Viktorija se je precej shujšala; pred dvema leti je tehtala 90 kg a zdaj je izgubila 7 kg. Mala kraljica Holandska tehta sedaj 150 funtov in postaja vedno težja. Mali španjolski kralj tehta samo 42 kg. Pesnikinja na prestolu, Carmen Sylva, tehta 82 kg in Emil Loubet tudi toliko.

Kuga. — Na otoku Mauritius, ki leži blizu vzhodne Afrike in ki je angleška posest, je bilo od 27. septembra do 4. t. m. 43 novih slučajev kuge, med temi 29 s smrtnim izidom.

V zemljo se je pogreznila. — Neka ženska je dne 8. t. m. v bližini rova „Amalija“ pri Duchovu na Češkem kopala krompir; kar se je zemlja pod njo udrla. Ženska je izginila v prepadu brez sledu.

Vojna na Kitajskem. — Oddelek mejnarodnih čet se je napolnil 12. t. m. na pot proti Paotingfu, in sicer v treh kolonah, pod poveljem jednega nemškega, angleškega in francoskega generala. — Boksarji, ki so prodirali, broječ 10.000 mož, proti Kantonu, je razgnala redna kitajska vojska. — Amerikanci zapusté Kitajsko pod poveljstvom generala Remey-a. Odidejo najprvo v Taku in Cifu, potem pa v Nagasaki na Japonskem. — Oddelek 1000 Francozov in 100 Angležev se je napolnil proti severu od Pekinga, da oslobodi kristjane, koje oblegajo Kitajci. — Rusi prenehajo s sovražnostmi proti Kitajcem takoj po oslobodenju železniške proge Chabin-Port Arthur. — Skof v Kantonu je umrl. — V Tienčinu je došel avstro-ogerski poslanik baron Czikau, kjer ostane toliko časa, dokler ne dobi v Pekingu primerne stanovanja. — Nadvojvodinja Marija Terezija, soproga nadvojvoda Otona, je podarila avstro-ogerskim pomorščakom na Kitajskem 10.000 svalčic in 5000 smodek. — V Peking je došel dne 12. t. m. Li-Hung-Čang; posetil je vse navzoče poslanike. — Med četami v Tienčinu se razširja griza. — Kitajski cesarski dvor ne pojde v P. Singanfu, ker je bruhanila v pokrajini Scensi vstaja, koja so uprizorili mohamedanci.

Narodno gospodarstvo.

Ogerska vlada in kmetijstvo. — Kako ume ogerska vlada pospeševati kmetijstvo, kažejo med drugim vzorna gospodarstva. Ta se napravljajo pri večjih posestvih v obsegu 11-5 do 13 ha z državno podporo. Lastnik takega posestva dobi gospodarske stroje, plemeno živino, sadno drevje in trte, kakor tudi podporo za popolno ureditev pohištva, hleva in gnojišča. Skozi 5 let dobiva tudi umetna gnojila, semena, časopise, često celo denarne nagrade. Takov gospodar pa je zavezan gospodariti po natančno začrtanem in preje določenem gospodarskem načrtu. Ta gospodarstva nadzorujejo posebni nadzorniki. Doslej je urejenih v 18 komitatih (okrajih) 18 vzornih gospodarstev.

Produkcija sladkorja ne bode letos v taki množini kakor v lanskem letu. Kriva je temu slaba letina; dolgotrajna suša je namreč vplivala neugodno na množino pridelkov. Posebno se opaža v severni Češki nedostadne rezultate. Skupni pridelek bode za 500.000 kvintalov manjši kakor lani, tako da bode produkcija sladkorja zaznamovana samo z 10-1 milijon kvintalov.

Angleška trgovina, najbolj razvita na svetu, se zmeraj bolj širi in zmeraj več nese. Kak ogromen promet imajo Angleži, razvidimo iz naslednjih podatkov. Izvoz izkazuje znesek 5 milijard, 463 milijonov frankov, to je za 613 milijonov več, kakor l. 1899. — Uvoz znaša 9 milijard in 479 milijonov 700.000 frankov, to je za okoli 600 milijonov več kakor v prvih devetih mesecih lanskega leta. — Samo meseca septembra je zaznamovan izvoz s 613 milijoni in uvoz z 1 milijardo in 38 milijoni.

Književnost.

„Slovanský Přehled“ je začel s tem mesecem svoj III. letnik. Načelna slika nam predstavlja vse slovanske narode, ki izklesujejo kip matere Slavije. — Vsebinska je jako raznovrstna. Zastopani so skoro vsaki slovanski narod s poročilom o najnovejših dogodkih na polju prosvete. Slovenci smo zastopani po članku „Lavantinský biskup Anton Martin Slomšek“ od Fr. Hlešica in po dopisu „Z Krajiny“ od Ant. Dermote, ki govori o II. katoliškem shodu, o češki koči pod Grinlovcem, o shodu slovenskih in hrvaških abiturientov v Zagrebu, o shodu slovenske mlade generacije in o Slomškovi slavnosti. Pod rubriko „Jihoslovane“ se omenja tudi Strossmayerjev jubilej, tako da so opisani vsi važni dogodki zadnjega časa na slovanskem jugu. Iz tega se vidi, da list res zasluži ime, katero nosi na čelu. Dodatno moramo še omenjati, da je list med Slovenci razmeroma precej razširjen, kar je pač hvalevredno. Želimo mu pa največjega razširjenja, ker isto zasluži v največji meri.

Njemačko-hrvaški rječnik in Njemačko-srpski razgovori. — V znani Hartleben-ovi zalogi ste izšli knjigi „Njemačko-hrvaški rječnik“ in „Njemačko-srpski razgovori“. Knjigi boste dobro služili vsakomu, zlasti Nemcu, ki se hoče učiti srbohrvaščine. Druga knjiga je izšla že II. izdaji. Cena vsaki je 2 K 20 v ter se dobi pri omenjeni zalogi na Dunaju, v Lipskem ali v Pešti.

Razpis javne dražbe.

Naznanja se p. n. občinstvu, da se oddá dné 21. t. m. na javni dražbi zidanje novega zvonika cerkve sv. Lovrencija v Zaloščah pri Dornbergu. Dražbeni pogoji se nahajajo v županstvenem uradu ves tekoči teden.

Županstvo v Dornbergu,

dné 14. oktobra 1900.

Župan:

F. Berce l. r.

Dva hlapca

sprejmeta se takoj v neko trgovino v mestu pod jako ugodnimi pogoji. Ponudbe na naše upravnishvo.

Isše se vajenea

za železnarsko obrt v mestu. — Zahteva se vsaj jedno srednjo šolo ter popolno znanje slovenskega jezika. — Ponudbe na naše upravnishvo.

Kuštrin Anton

trgovec

z jedilnim blagom

Gosposka ulica št. 23.

Priporoča svojo zalogo jestvin in kolonijalij po jako nizkih cenah.

Ima zalogo vsakovrstnega olja, na vadnega in najfineje vrste „Luka“.

Razpošilja naročeno blago tudi na deželo po pošti od 5 klg. naprej.

Obljubuje točno in hitro postrežbo.

Naznanilo.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da ima že več časa svojo

pekarijo

v Gorici, v Raštelju št. 29.

Za nabavo moke se poslužuje najboljših zalog iz katere izdeluje prav okusen in dober kruh, kolače in drugo pečivo. Postreže lahko g. odjemalcem s pošiljanjem naročil na dom.

Se toplo priporoča udani

Jože Valentinčič,
pekovski mojster.

Lekarna Cristofolletti v Gorici

Prave in edine želodčne kapljice

z znamko sv. Antona Padovanskega.

(Verstvena znamka).

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. — Te kapljice **uredijo redno prebavljanje**, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. **Okrepje pokvarjeni želodec storé, da zgine v kratkem času omotica in životna lenost** (mrtvost). Te kapljice tudi storé, da **človek raji je**.

Cena steklenici 30 kr.

Prodajajo se v vseh glavnih lekarnah na svetu. Za naročitev in pošiljatve pa jedino le v lekarni

Cristofolletti v Gorici.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena trgovina

E. Riessner, v Nunski ulici 3,

(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih svetil za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih venecov, za mrtvaške potrebe, voščeno svečo itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno črk na perilo

Riccardo Brass

Gorica

zaloga vin in špirta na debelo.

Ulica Vetturini št. 11.

Domača, istrska in dalmatinska vina ter žganja prve vrste po nizkih cenah.

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar

v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča

pristna bela

in črna vina

izv. pavskih,

furlanskih,

briskih, dal

matinskih in

istrskih

vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežbo poštano.

Vojaških invalidov velika zlata in srebrna loterija.

Zadnji mesec

Glavni dobitek **60.000** kron

v gotovini z 20% odbitkom.

Invalidne srečke po 1 krono

priporočajo: G. Gentili, V. A. Jona, Michelstädter & Comp., A. Pincherle.

Novoporočenci pozor!

Stejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Vetturini, glavni vhod v gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, gosposka ulica 14, blizu lekarne Girnocolijev.

**V zalogi
ima najelegantnejše
sobe, na katere se
še posebej opo-
zarja!**

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne jedilne in posetne sobe so po nemškem slogu. Vse pohištvo je od prvih nizarskih mojstrov.

Sprejema se naročila in izdeluje po izbiri obrisa, najceneje in v najkrajšem času.

Bogata zaloga podob na platno in šipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preprege za okna i. t. d. Različne stolice iz trsa in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žlami in platnom na izbero ter razne tapetarije.

Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, preskrbijo se po izbiri cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Prva slovenska trgovina z železjem v Gorici

Konjedic & Zajec

(prej G. Darbo)

pred nadškofijo št. 5. Podružnica konec Raštela št. 2.

Zaloga v ulici Morelli št. 12, v Gosposki ulici št. 7. v posojilnični hiši.

Priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo najboljšega štajerskega železa, železne, cinkaste, pocinjene in medene ploščevine, orodja za razne obrti in pohištvene, štedilna ognjišča, peči, cevi in predpečnike, nagrobne križe.

Vsakovrstne okove za pohištvo in stavbe. Prevzemata vse naročbe za vsakovrstne stavbe in druga podjetja.

Glavna zaloga za Gorico in okolice
izdelkov c. kr. privilegovanih livarn.

Pripoznano najboljših patentovanih kotlov gosp. Nussbaum-a v Ajdovščini po tovarniških cenah.

Edina zaloga
najboljšega koroškega Acalon in Brescian-jekla.

Zaloga Portland in Roman-Cementa, kmetijskih strojev iz prvih tovarn. Kupujeta staro železje in kovine po najvišji dnevni ceni.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani

Špiltske ulice št. 2.

Nakup in prodaja

vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. po najkulantnejših pogojih.

Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim.

Zavarovanje proti kurzni izgubi.

Promese k vsem zbranjem.

Sprejemanje denarnih vlog

na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4 1/2% um obrestovanjem od dne vloge do dne vzlaga.

Eskompt menjic najkulantneje.

Borzna naročila.